

Den 23. juni 2011

FOLKETINGETS
OMBUDSMAND

Inspektion af Arresthuset i Roskilde den 27. august 2010

ENDELIG

J.nr. 2010-2536-6282/TAN

Indholdsfortegnelse

1.	Indledning.....	2
2.	Beskæftigelse mv.....	3
2.1.	Beskæftigelsessituationen i Arresthuset i Roskilde	5
2.2.	Arbejdsfællesskab i cellerne.....	6
2.3.	Undervisning	6
2.4.	Behandling.....	9
2.5.	Fritid.....	9
3.	Andre forhold.....	10
3.1.	Bygningsmæssige forhold	10
3.1.1.	Kondirum	11
3.1.2.	Celler	12
3.1.3.	Besøgsrum	13
3.1.4.	Gårdtursareal	13
3.1.5.	Ændringer siden sidst.....	14
3.1.6.	Den generelle vedligeholdelsesstand	14
3.2.	Talsmandsordningen	15
3.3.	Telefonering	15
3.4.	Forplejning.....	16
3.5.	Tv.....	18
3.6.	Indeklima	19
3.7.	Vask af indsattes private tøj	20
3.8.	Andre forhold.....	20
4.	Samtaler med indsatte	21
5.	Rapportgennemgang	22
5.1.	Lidt om sagerne.....	23
5.2.	Retsgrundlaget	24
5.3.	Betingelser.....	25
5.4.	Sagsbehandlingsregler.....	25
5.5.	Begrundelse og notatpligt.....	27
5.6.	Politianmeldelse	32
5.7.	Kompetence	33
	Opfølgning	34
	Underretning	34

1. Indledning

Som led i Folketingets Ombudsmands almindelige inspektionsvirksomhed (§ 18 i lov nr. 473 af 12. juni 1996 om Folketingets Ombudsmand) foretog jeg den 21. marts 2000 inspektion af Arresthuset i Roskilde. Den 15. november 2000 afgav jeg (endelig) rapport om denne inspektion. Inspektionen blev fulgt op i en opfølgingsrapport af 21. marts 2001.

Den 27. august 2010 foretog jeg og to af embedets øvrige medarbejdere en fornyet inspektion af Arresthuset i Roskilde. Samme dag inspicerede jeg Arresthuset i Frederikssund. Dagen før inspicerede jeg arresthusene i Holbæk og Kalundborg.

Inspektionen denne gang af Arresthuset i Roskilde (og de andre samme dag og dagen før) strakte sig kun over ca. 3 timer. Inspektionen bestod af samtaler med ledelsen og 2 repræsentanter for de indsatte. Arresthuset havde på tidspunktet for inspektionen ingen talsmand. Der var ingen indsatte (ud over repræsentanterne) der havde ønsket en samtale, hverken om generelle forhold eller egne forhold. Jeg foretog desuden en besigtigelse af udvalgte lokaliteter.

Ved inspektionen af Arresthuset i Roskilde (og de øvrige arresthuse) havde jeg primært fokus på beskæftigelsessituationen.

Selvom det på forhånd var bestemt at inspektionen kun ville omfatte de bygningsmæssige forhold hvis samtalerne gav anledning til det, bad jeg i forbindelse med varslingen af inspektionen arresthuset om at sende mig et kort eller en skitse over bygningerne med angivelse af hvad de anvendes til. Desuden bad jeg arresthuset om at oplyse om eventuelle ændringer i de bygningsmæssige og andre forhold siden inspektionen i 2000 og/eller eventuelle igangværende projekter eller planer herom.

Jeg bad endvidere arresthuset om at oplyse hvordan vedligeholdelsesstandarder, herunder inventarets stand, var. Jeg bad også om at få tilsendt eventuelt nyt informationsmateriale siden min inspektion i 2000.

Med brev af 17. august 2010 modtog jeg fra Arrestinspektøren for Sjælland, Lolland, Falster og Bornholm det ønskede materiale, herunder arresthusets husorden af 1. marts 2010.

Under inspektionen afleverede jeg en skriftlig anmodning om udlevering af de seneste 10 sager forud for varslingen den 14. juli 2010 hvori arresthuset har truffet afgørelse om disciplinærstraf, dog ikke sager fra før 14. juli 2009. Min anmodning gjaldt både sager efter § 6 og § 7 i disciplinærstrafbekendtgørelsen. Under inspektionen modtog jeg disse sager, som gennemgås under pkt. 5 nedenfor.

Denne rapport har i en foreløbig udgave været sendt til Arresthuset i Roskilde, Arrestinspektøren for Sjælland, Lolland, Falster og Bornholm og Direktoratet for Kriminalforsorgen for at myndighederne kunne få lejlighed til at komme med eventuelle yderligere bemærkninger om faktiske forhold som rapporten måtte give anledning til. Jeg har ikke modtaget sådanne bemærkninger.

2. Beskæftigelse mv.

De indsatte i arresthusene har ikke beskæftigelsespligt, men de skal tilbydes beskæftigelse. Det gælder både afsonere og varetægtsarrestanter, jf. § 1, stk. 2, og § 2, stk. 1, i beskæftigelsesbekendtgørelsen (bekendtgørelse nr. 372 af 17. maj 2001 om beskæftigelse mv. af de indsatte i kriminalforsorgens institutioner).

De indsatte kan beskæftiges med enten arbejde, undervisning eller anden godkendt aktivitet, herunder forbehandling og programvirksomhed.

Ifølge resultatkontrakten fra 2010 mellem Arresthuset i Roskilde og Direktoratet for Kriminalforsorgen skal arresthuset (ligesom de øvrige arresthuse) ved arbejde, undervisning og behandling sikre en beskæftigelsesgrad på minimum 60 pct. af budgetbelægningen. Jeg er bekendt med at dette krav er ændret til 45 pct. i resultatkontrakter for 2011.

Jeg er (bl.a.) fra inspektionen af andre arresthuse bekendt med at der generelt er store problemer med at skaffe arbejde til de indsatte i arresthusene.

Om beskæftigelse af indsatte i arresthusene har justitsministeren anført følgende i et svar af 20. december 2010 på spørgsmål nr. 335 fra Folketingets Retsudvalg:

"I arresthusene er der som udgangspunkt mulighed for beskæftigelse gennem arbejde, undervisning eller behandling. Hertil kommer andre godkendte aktiviteter som eksempelvis motion, kreative fag og undervisningsprojekter med erhvervsrettet sigte. Udbuddet af beskæftigelsesmuligheder er tilrettelagt, således at de indsatte ønsker i videst muligt omfang tilgodeses.

Beskæftigelsen anses for særdeles vigtig i arresthusene, dels på grund af hensynet til udviklingen af de indsatte kompetencer, dels på grund af nødvendigheden af at oprette en meningsfyldt hverdag for de varetægtsfængslede. Det er dog ikke altid muligt at efterkomme ønsker fra de indsatte om beskæftigelse. Bl.a. har kriminalforsorgen i 2009 og 2010 på grund af eftervirkningerne af finanskrisen oplevet en markant nedgang i ordretilgangen til produktionsvirksomheden. Dette har afstedkommet en kraftig reduktion af beskæftigelsen ved produktionsvirksomhed i arresthusene generelt.

For enkelte arresthuse har det derfor i perioder ikke været muligt at tilbyde beskæftigelse inden for produktionsvirksomheden. I de tilfælde, hvor man ikke har kunnet tilbyde anden form for beskæftigelse til en varetægtsfængslet, er denne blevet kompenseret økonomisk herfor i henhold til gældende regler. Med henblik på at fastholde beskæftigelsestilbuddet i videst muligt omfang har Kriminalforsorgen i denne situation, som mange andre virksomheder, forsøgt at strække arbejdsopgaverne ved arbejdsdeling og etableringen af alternative beskæftigelsestilbud, hvor de enkelte arresthuse eksempelvis har arrangeret forskellige projekter med kreativt indhold så som maling, brugskunstproduktion mv. Beskæftigelsen ved undervisning, behandling og andre godkendte aktiviteter samt rengøring og bygningsvedligeholdelse har ikke været påvirket af finanskrisen, og disse tilbud har derfor ligget på et stabilt niveau i denne periode."

Jeg kan også henvise til et svar fra den tidligere justitsminister af 28. september 2009 på et spørgsmål nr. 1197 fra Folketingets Retsudvalg om beskæftigelsessituationen i kriminalforsorgen.

Jeg er også bekendt med at kriminalforsorgens arresthuse sammen har etableret en hjemmeside (www.arresthuset.dk) der skal hjælpe med at synliggøre de mange muligheder som arresthusene tilbyder.

Det er i svarene til Retsudvalget også nævnt at kriminalforsorgen benytter en række initiativer for at tilpasse beskæftigelsen til de foreliggende arbejdsopgaver, f.eks. ar-

bejdsdeling, øget fokus på rengøring og bygningsvedligeholdelse, lidt flere indsatte til undervisning og diverse projektarbejder, som f.eks. udsmykning og idræt.

På grund af problemerne med at skaffe arbejde til de indsatte rettede jeg i brev af 20. november 2009 henvendelse til Direktoratet for Kriminalforsorgen. Jeg modtog herefter et svar af 26. april 2010 fra direktoratet der var vedlagt udtalelser som direktoratet havde indhentet fra de 3 arrestinspektører. Jeg har den 1. marts 2011 sendt et brev til direktoratet i sagen. Jeg har i rapporten om min inspektion af Arresthuset i Køge den 27. april 2010 gengivet noget af indholdet af dette brev.

2.1. Beskæftigelsessituationen i Arresthuset i Roskilde

Arresthuset har plads til 25 indsatte. På tidspunktet for inspektionen var der stort set ikke noget arbejde til de indsatte i arresthuset, men arresthuset havde fået en stor ordre som skulle påbegyndes kort tid efter inspektionen. Ledelsen oplyste at beskæftigelsen tidligere havde været god i arresthuset, men at den seneste tid – som i andre arresthuse – havde været præget af en vis afmatning i beskæftigelsen. Ledelsen oplyste imidlertid at arresthuset havde fået kontakt til en virksomhed, hvorfra der sandsynligvis vil komme flere ordrer til arresthuset.

Arresthuset oplyste desuden at enkelte indsatte havde beskæftigelse som henholdsvis gangmand, vaskemand eller med malerarbejde.

Den ene af de 2 regionsværkmestre inden for Arrestinspektøren for Sjælland, Lolland, Falster og Bornholms område deltog i denne (og i de øvrige 3 inspektioner). Regionsværkmesteren oplyste under inspektionen af Arresthuset i Holbæk at beskæftigelsen i regionens arresthuse er meget varierende.

Under inspektionen af Arresthuset i Holbæk blev spørgsmålet om kalkulationssystemets betydning for produktionen og ordretilgangen også drøftet. Regionsværkmesteren oplyste i den forbindelse at kalkulationssystemet ikke opfattes som en stopklods, men at det derimod fungerer som et forhandlingssystem.

Arresthuset i Roskilde har på hjemmesiden www.arresthuset.dk – modsat andre arresthuse – ikke oplyst om de arbejdsopgaver som arresthuset kan varetage.

Jeg beder arresthuset om at oplyse hvordan beskæftigelsessituationen har udviklet sig siden inspektionen den 27. august 2010.

Jeg beder endvidere arresthuset om at oplyse om arresthuset – med henblik på også fremover at sikre en tilgang af nye ordrer – har overvejet på hjemmesiden www.arresthuset.dk at oplyse om de arbejdsopgaver som arresthuset kan varetage.

Af resultatkontrakten mellem arresthuset og direktoratet fremgår det bl.a. at bevillingen til produktionsvirksomheden er givet under forudsætning af at arresthuset løbende følger produktionsvirksomhedens økonomiske og beskæftigelsesmæssige udvikling. Arresthuset skal desuden i samarbejde med regionsværkmesteren udarbejde prognoser for produktionsvirksomheden 2 gange om året.

Jeg beder om at modtage den senest udarbejdede prognose for produktionsvirksomheden i arresthuset.

2.2. Arbejdsfællesskab i cellerne

Ledelsen oplyste at de indsatte har mulighed for arbejdsfællesskab i cellerne.

Det fremgår af direktoratets brev af 26. april 2010 – i den sag som jeg af egen drift har rejst over for direktoratet – at Arrestinspektøren for Syd- og Sønderjylland og Fyn har udtalt at de indsatte vil kunne arbejde sammen i cellerne hvis det er praktisk muligt, og ordens- og sikkerhedsmæssige hensyn ikke taler imod et sådant fællesskab. Direktoratet har tilkendegivet at de indsatte bør orienteres om muligheden for arbejdsfællesskab i cellerne, enten i arresthusets fællesskabsregler eller husorden.

Der er ikke i arresthusets husorden oplysning om muligheden for arbejdsfællesskab i cellerne.

På baggrund af direktoratets tilkendegivelse går jeg ud fra at arresthuset vil orientere de indsatte om muligheden for arbejdsfællesskab i cellerne.

2.3. Undervisning

De indsatte kan som nævnt også beskæftiges ved undervisning og forbehandling.

Det fremgår af arresthusets husorden at de indsatte i begrænset omfang tilbydes undervisning, og at ønske om en samtale med arresthusets lærer skal fremsættes på en anmodningsseddel.

Ledelsen oplyste under inspektionen at der i gennemsnit er 8-10 indsatte som modtager undervisning. På tidspunktet for inspektionen modtog 10 indsatte undervisning. Ledelsen oplyste også at der i 2009 var 3 indsatte der bestod 9. klasses afgangseksamen.

Ved min sidste inspektion af arresthuset blev det oplyst at arresthuset var tildelt 270 undervisningstimer om året.

Af justitsministerens svar af 8. november 2010 på et spørgsmål nr. 182 fra Folketingets Retsudvalg fremgår det at Arresthuset i Roskilde fortsat er tildelt 270 undervisningstimer om året.

Direktoratet har sammen med arrestinspektørerne foretaget en undersøgelse af undervisningen i arresthusene i hele landet, jf. Bladet Kriminalforsorgen nr. 4/2010, der har undervisning som tema, og kriminalforsorgens årsrapport for 2009.

Undersøgelsen har kortlagt hvordan undervisningen foregår, hvordan de fysiske forhold er, og hvordan underviserne bliver brugt. Resultatet af undersøgelsen skal anvendes til at genoverveje undervisningen i arresthusene og give kriminalforsorgen et bedre bud på om det er muligt at lave en samlet koordineret indsats i forhold til at løfte undervisningen i arresthusene. Direktoratets nye undervisningsenhed skal sikre at der sker en udvikling på området.

Det er desuden nævnt at der ikke er udsigt til at antallet af undervisere kan forøges i perioden for denne flerårsaftale, og at hovedopgaven derfor er at se hvordan det kan gøres bedre inden for de eksisterende rammer.

Undersøgelsen er også blevet brugt til at vurdere om og hvordan det sikrede pc-netværk kan installeres i arresthusene. Dette netværk – som nu er etableret i arresthusene – skal gøre det muligt at give de indsatte fjernundervisning via en computer, og de indsatte vil hermed få et mere tidssvarende undervisningstilbud.

Jeg har i sagen om min inspektion den 23. oktober 2009 af Arresthuset i Tønder bedt direktoratet om at orientere mig om resultatet af den nævnte undersøgelse af undervisningen i arresthusene og hvad det giver direktoratet anledning til.

Direktoratet har i den anledning i en udtalelse af 7. marts 2011 anført følgende:

”Direktoratet kan oplyse, at undersøgelsen, der blev afsluttet i august 2010, havde til hensigt at danne et overblik over undervisningstilbuddene i landets arresthuse. Undersøgelsen bestod i, at alle arresthuse blev aflagt et besøg med henblik på at besigtige undervisningsfaciliteterne og samtlige arrestforvarere blev interviewet om undervisningen i deres respektive arresthuse.

For langt størstedelen svinger antallet af normerede undervisningstimer mellem 4 og 9 timer pr. uge, mens enkelte arresthuse angiver flere timer. Antallet af timer, der sidst blev fastsat i 2001, er baseret på en beregning af belæg. Arresthusene har som hovedregel selv læreren ansat eller har indgået aftale med et fængsel om brug af dettes lærere. Enkelte lærere er endvidere ansat direkte af direktoratet. Der kan forekomme kombinationer af de nævnte tilknytningsforhold.

Nogle arresthuse oplyser at have problemer med, at planlagte undervisningstimer aflyses i tilfælde af sygdom, ferie mv. Dette skyldes, at undervisningen disse steder er meget personafhængig og dermed sårbar. Typisk vil der være tilbud om undervisning i dansk og matematik på grundskoleniveau. Hertil kommer en række sprogfag, samfundsfag mv., som varierer alt efter lærernes kompetencer. En del arresthuse kan endvidere tilbyde ordblindeundervisning. Der synes generelt at være et ønske om mere temaundervisning, som både kan være alment dannende (livsstilskurser, rygestop, kreative fag mv.) og formelt kompetencegivende undervisning (hygiejnekurser, førstehjælp mv.).

Direktoratet har på baggrund af undersøgelsen fundet behov for at udvikle fælles retningslinjer og minimumsstandarder for undervisningen i arresthusene, hvilket ud over at forbedre undervisningen i det enkelte arresthus også kan medvirke til at muliggøre et mere sammenhængende forløb ved overflytning. Der er dog mange hensyn at tage (ressourcemæssige, praktiske, administrative mv.), ligesom en ensretning af praksis risikerer at gå ud over individuelle ordninger, som i dag fungerer udmærket efter det enkelte arresthus opfattelse. Direktoratet har i første omgang inviteret arrestinspektørerne til en møderække henover foråret 2011, hvor situationen kan drøftes og relevante muligheder og barrierer for at skabe en helhedsorienteret indsats og ensartede tilbud identificeres.”

Direktoratet har i udtalelsen også oplyst at det sikrede pc-netværk (som nævnt) er taget i brug, og at der er afholdt kurser for lærere i brugen af dette netværk, herunder de lærere der er tilknyttet et arresthus. De indsatte, herunder varetægtsarrestanter, kan således benytte pc-netværket som en del af deres undervisningsaktivitet.

Jeg går ud fra at arresthuset eller læreren opfordrer indsatte der kan have behov for almindelig skoleundervisning, men ikke selv henvender sig, til at deltage i sådan undervisning.

Selvom jeg går ud fra at arresthuset i forbindelse med den nævnte generelle undersøgelse af undervisningen i arresthusene har udtalt sig om behovet for undervisning i arresthuset, beder jeg arresthuset om at oplyse om behovet for undervisning er dækket med de timer som arresthuset er tildelt. Hvis det ikke er tilfældet, beder jeg om at få oplyst hvad der fremadrettet er behov for af undervisning.

Jeg beder desuden arresthuset om at oplyse nærmere om hvad undervisningen omfatter.

2.4. Behandling

Under min inspektion af Arresthuset i Kalundborg (dagen før min inspektion af Arresthuset i Roskilde) fik jeg oplyst at projekt "Grib Chancen" kommer i Arresthuset i Kalundborg hver mandag. Det fremgår af projekt "Grib Chancens" hjemmeside at projektet er et samarbejde mellem behandlingsenheden Solholt & Jørgensen og arresthuse-
ne i Ringsted, Køge, Roskilde, Holbæk og Kalundborg.

Ledelsen oplyste under inspektionen at der kommer en misbrugskonsulent i arresthuset hver onsdag og fredag.

Der er ikke oplysning om muligheden for at deltage i behandling i arresthusets husorden.

Jeg beder arresthuset om at oplyse hvor mange indsatte der normalt deltager i behandlingen.

Jeg beder desuden arresthuset om at oplyse hvordan de indsatte orienteres om muligheden for at deltage i motivationsbehandling.

2.5. Fritid

Det fremgår af arresthusets husorden at der er mulighed for cellefællesskab på hverdage i tidsrummet fra kl. 11.30 til 21.00 og i weekenderne og på helligdage fra kl. 08.30 til 21.00. Det er muligt at være op til 4 indsatte i en celle.

Det fremgår desuden af husordenen at de indsatte i hverdagene kun har mulighed for at vælge fællesskab med indsatte fra deres egen etage, men det fremgår ikke om det tilsvarende gør sig gældende i weekender og på helligdage.

Jeg beder arresthuset om at oplyse om de indsatte i weekender og på helligdage også kun har mulighed for at vælge fællesskab med indsatte fra deres egen etage.

Herudover har de indsatte også mulighed for "stort fællesskab".

Ledelsen oplyste under inspektionen at de indsatte har adgang til køkkenfaciliteter, og at de indsatte – når de er i stort fællesskab om aftenen – har mulighed for at lave mad sammen. Der er oplysninger herom i arresthusets husorden.

De indsatte har desuden mulighed for gårdtur på hverdage i tidsrummet fra kl. 14.30 til 15.30. Lørdage, søndage og på helligdage er der mulighed for gårdtur i tidsrummet fra kl. 9.30 til 10.00 og igen i tidsrummet fra kl. 14.30 til 15.30. Indsatte der er isoleret, har mulighed for gårdtur i tidsrummet fra kl. 09.00 til 11.00. I perioden fra 1. maj til 1. september afvikles der en ekstra gårdtur i tidsrummet fra kl. 19.00 til 20.00 for indsatte i stort fællesskab.

Under min samtale med den ene af repræsentanterne for de indsatte i arresthuset fremsatte han ønske om at eftermiddagsgårdsuren hver dag blev rykket 1 time frem. Jeg bad i et opfølgende brev ledelsen om at vende tilbage til repræsentanten om muligheden for at rykke tidspunktet for eftermiddagsgårdsuren frem.

Jeg beder arresthuset om at oplyse hvad der videre er sket i anledning af repræsentantens ønske om at rykke tidspunktet for eftermiddagsgårdsuren frem.

Herudover har de indsatte i fritiden mulighed for at benytte arresthusets kondirum. Det fremgår af husordenen at indsatte der er isoleret, efter aftale med personalet træner om formiddagen, og at indsatte i stort fællesskab træner i fællesskabstiden.

3. Andre forhold

3.1. Bygningsmæssige forhold

Rapporten om inspektionen af arresthuset i 2000 indeholder en beskrivelse af de bygningsmæssige forhold.

I forbindelse med varslingen af denne inspektion meddelte jeg at jeg kun ville besigtige lokaliteter i arresthuset hvis samtalerne gav anledning til det. Mine samtaler med repræsentanterne for de indsatte gav mig anledning til bl.a. at besigtige arresthusets kondirum og udvalgte celler, jf. nærmere nedenfor. Herudover besigtigede jeg andre udvalgte lokaliteter, men de er kun omtalt i rapporten i det omfang jeg har fundet anledning til det. For så vidt angår de øvrige bygningsmæssige forhold henviser jeg til rapporten fra 2000 og opfølgningerne herpå og til det der er oplyst om ændringer i punkt 3.1.5.

3.1.1. Kondirum

Under mine samtaler med repræsentanterne for de indsatte fik jeg oplyst at træningsbænkene var meget slidte og ulækre, og at gulvet i kondirummet også var meget slidt.

Den ene af repræsentanterne fremsatte desuden ønske om en ny multimaskine til kondirummet da den nuværende var defekt og meget slidt.

Under inspektionen besigtigede jeg arresthusets kondirum som generelt fremstod noget slidt.

Der var huller i træningsbænkene, som fremstod meget slidte og ulækre. Gulvet i kondirummet var også meget slidt. Ledelsen tilkendegav under inspektionen at ledelsen var enig i at træningsbænkene var meget slidte og ulækre, og at gulvet også var meget slidt. Ledelsen oplyste imidlertid at det på grund af arresthusets økonomi ikke er muligt at udskifte træningsbænkene eller få lagt et helt nyt gulv; det vil kræve en særbevilling fra direktoratet.

Under inspektionen viderebragte jeg også ønsket om en ny multimaskine. Ledelsen oplyste at multimaskinen lige var blevet repareret, men at den bliver brugt flittigt hvilket slider på den. Ledelsen oplyste også at det på grund af arresthusets økonomi heller ikke er muligt at udskifte multimaskinen uden en særbevilling.

På baggrund af ledelsens oplysninger foretager jeg mig ikke mere i anledning af ønsket om en ny multimaskine.

Selvom jeg er bekendt med at direktoratet som følge af en udmelding om generelle besparelser i staten den 15. juni 2010 udmeldte ansættelses- og udgiftsstop, beder jeg arresthuset om at overveje om det på nogen måde er muligt at foretage forbedringer/reparationer af de slidte og ulækre træningsbænke samt af det slidte gulv. Jeg beder om underretning om resultatet af disse overvejelser.

Der var ikke opsat instruktionsvejledninger til brug af maskinerne i kondirummet, men ledelsen oplyste under inspektionen at to af arresthusets fængselsbetjente kan give de indsatte råd og vejledning i forbindelse med brug af maskinerne.

Selvom de indsatte kan få råd og vejledning af to af arresthusets fængselsbetjente, beder jeg alligevel arresthuset om at overveje at opsætte instruktionsvejledninger til brug af maskinerne i kondirummet. Jeg beder om underretning om resultatet af disse overvejelser.

3.1.2. Celler

Arresthuset har som nævnt plads til 25 indsatte, som er fordelt på 23 celler.

Den ene af repræsentanterne for de indsatte oplyste under min samtale med ham at celleinventaret (på nær sengene) var meget slidt i de fleste af arresthusets celler.

Under inspektionen besigtigede jeg tre celle. Jeg besigtigede celle 2 som er en enkeltmandscelle, og cellerne 12 og 17, som begge er dobbeltceller.

Celle 2 var som led i et forsøg indrettet med nyt celleinventar og fremstod pænt malet.

Celle 12 og 17 var derimod begge indrettet med gammelt celleinventar, og begge celler fremstod slidte. Især celle 12 trængte til vedligeholdelse. Cellerne trængte også til rengøring.

Arresthuset har i det materiale som jeg modtog forud for inspektionen, oplyst at vedligeholdelsesstandarden ikke er optimal i de fleste af arresthusets celler, og at mange af cellerne har iturevet linoleum og slidt celleinventar. Arresthuset oplyste også at arresthuset var i gang med at male alle celler, men at det inden for arresthusets rammebevilling ikke er muligt at foretage større istandsættelser eller udskiftninger.

Som jeg tilkendegav under inspektionen, var vedligeholdelsesstandarden af celle 12 ikke acceptabel. Jeg beder arresthuset om at oplyse hvad der er foretaget af vedligeholdelsesarbejde i celle 12 i anledning af min tilkendegivelse under inspektionen.

Jeg beder desuden arresthuset om at oplyse om der i øvrigt siden min inspektion er foretaget vedligeholdelsesarbejde i nogen af arresthusets andre celler, herunder celle 17.

3.1.3. Besøgsrum

Mine samtaler med repræsentanterne for de indsatte foregik i arresthusets besøgsrum.

Der lå ikke lagner og kondomer i besøgsrummet, men jeg fik under inspektionen oplyst at begge dele bliver opbevaret lige uden for besøgsrummet.

Jeg er bekendt med at direktoratet den 5. november 2004 har udsendt en skrivelse til kriminalforsorgens fængsler og arresthuse om forbedringer af besøgsforholdene. Af afsnittet om minimumskrav fremgår det at besøgslokalerne skal være indrettet med et skab med kondomer og engangslagner mv. der er tilgængeligt uden at den indsatte skal kontakte personalet.

Ledelsen oplyste under inspektionen at lagnerne og kondomerne fremover vil ligge i besøgsrummet.

På baggrund af ledelsens oplysninger under inspektionen går jeg ud fra at der nu både ligger lagner og kondomer i arresthusets besøgsrum. Jeg har ingen bemærkninger til indretningen mv. af besøgsrummet.

3.1.4. Gårdtursareal

Arresthusets gårdtursareal består af 4 separate rum. Ledelsen oplyste under inspektionen at der havde været forslag fremme om at samle de 4 rum til et stort gårdtursareal, og at forslaget skulle diskuteres på et kommende personaleseminar.

Jeg beder arresthuset om at oplyse om der siden inspektionen har været afholdt personaleseminar. I bekræftende fald beder jeg arresthuset om at oplyse resultatet af eventuelle drøftelser om sammenlægningen af de 4 rum til et stort gårdtursareal.

3.1.5. Ændringer siden sidst

I forbindelse med varslingen af inspektionen den 27. august 2010 bad jeg som nævnt i indledningen også arresthuset om at oplyse om eventuelle ændringer i de bygningsmæssige forhold siden inspektionen i 2000 og/eller eventuelle igangværende projekter eller planer herom.

Arresthuset har oplyst at der siden sidste inspektion er indrettet et nyt baderum til de indsatte.

Siden sidste inspektion er personalets vagtstue desuden blevet flyttet så det nu har en mere central placering i arresthuset.

Som det fremgår ovenfor, har arresthuset oplyst at det inden for arresthusets rammebevilling ikke er muligt at foretage større istandsættelser eller udskiftninger.

3.1.6. Den generelle vedligeholdelsesstand

Som også allerede nævnt bad jeg i forbindelse med varslingen af inspektionen også arresthuset om at oplyse hvordan vedligeholdelsesstandard, herunder inventarets stand, var.

For så vidt angår cellernes vedligeholdelsesstandard, henviser jeg til det under pkt. 3.1.2 anførte.

Under min samtale med den ene af repræsentanterne for de indsatte oplyste han at gulvet i hele arresthuset var meget slidt.

Jeg kunne under min efterfølgende rundgang i (dele af) arresthuset konstatere at store dele af gulvbelægningen var slidt. Ledelsen var enig heri.

Selvom arresthuset har oplyst at det ikke er økonomisk muligt at foretage større istandsættelser eller udskiftninger, beder jeg alligevel arresthuset om at oplyse om der trods de økonomiske forhold er foretaget eller er planer om at foretage vedligeholdelsesarbejde af arresthusets gulvbelægning.

Blandt det materiale som jeg modtog fra Arresthuset i Kalundborg forud for inspektionen dagen før inspektionen af Arresthuset i Roskilde, var kopi af en rapport der er ud-

arbejdet i forbindelse med et bygningsyn af Arresthuset i Kalundborg den 19. marts 2009.

Jeg beder om at få oplyst hvornår der sidst blev afholdt bygningsyn af Arresthuset i Roskilde, og jeg beder om at modtage kopi af rapporten om dette bygningsyn.

3.2. Talsmandsordningen

Efter straffuldbyrdelseslovens § 34, stk. 1, der også gælder for varetægtsarrestanter der ikke er isolerede efter rettens bestemmelse, jf. § 9 i talsmandsbekendtgørelsen (bekendtgørelse nr. 735 af 25. juni 2007 om gennemførelse af medindflydelse for indsatte i kriminalforsorgens institutioner), skal de indsatte have mulighed for at øve indflydelse på deres tilværelse i institutionen gennem valgte talsmænd.

Som nævnt var der ingen talsmand på inspektionstidspunktet. Ledelsen oplyste under inspektionen at arresthuset forgæves havde forsøgt at afholde valg til talsmand.

Under min samtale med den ene af repræsentanterne for de indsatte oplyste han at han – som den eneste kandidat – var opstillet til det seneste talsmandsvalg, men at han før valget trak sit kandidatur da han ikke ønskede at være tvunget til at fremlægge alle de indsattes bagatelsager for ledelsen.

Jeg oplyste under samtalen at en talsmand ikke er forpligtet til at gå videre med alle de indsattes henvendelser til ledelsen, og jeg opfordrede derfor repræsentanten til på ny at opstille som kandidat ved et kommende talsmandsvalg. Kandidaten tilkendegav at han ville lade sig opstille til valg som talsmand, og jeg videregav efter aftale oplysningen om kandidaturet til ledelsen.

Jeg beder arresthuset om at oplyse om der siden inspektionen har været afholdt talsmandsvalg og om der i bekræftende fald er blevet valgt en ny talsmand.

Afsnittet i arresthusets husorden om "Medindflydelse/talsmand" giver mig ikke anledning til bemærkninger.

3.3. Telefonering

Straffuldbyrdelseslovens § 57 og varetægtsbekendtgørelsens kapitel 22 indeholder nærmere regler om henholdsvis afsoneres og varetægtsarrestanters adgang til at telefonere. Jeg har i rapporten om min inspektion dagen før af Arresthuset i Kalundborg

(og bl.a. også i rapporten om min inspektion den 24. februar 2010 af Arresthuset i Esbjerg) beskrevet disse regler nærmere.

Spørgsmålet om varetægtsarrestanters adgang til at telefonere er (som det også fremgår heraf) for tiden genstand for overvejelser i Direktoratet for Kriminalforsorgen. Direktoratet forventer at de generelle overvejelser vil være afsluttet i løbet af 1. kvartal 2011 hvorefter direktoratet vil orientere mig om udfaldet af overvejelserne.

Arresthuset i Roskildes husorden indeholder oplysninger om telefonordningen i arresthuset.

Jeg forstår at praksis i Arresthuset i Roskilde er ens for afsonere og varetægtsarrestanter der ikke er isoleret eller underlagt besøgs- og brevkontrol.

Jeg går ud fra at arresthuset vil udbygge husordenen i overensstemmelse med de tilkendegivelser om varetægtsarrestanters adgang til at telefonere som direktoratets generelle overvejelser eventuelt måtte give anledning til.

Jeg går desuden ud fra at arresthuset også vil udbygge husordenen i overensstemmelse med direktoratets tidligere tilkendegivelser om afsoneres og varetægtsarrestanters adgang til at telefonere. Jeg henviser i den forbindelse til de udtalelser som direktoratet er kommet med i sagerne om mine inspektioner af Arresthuset i Åbenrå i 2001 og af Arresthuset i Hobro i 2003. Disse udtalelser er gengivet i gennemgangen af reglerne i sagerne om mine inspektioner af Arresthuset i Kalundborg (dagen før Arresthuset i Roskilde) og af Arresthuset i Esbjerg i 2010. Rapporterne om disse inspektioner findes på www.ombudsmanden.dk.

3.4. Forplejning

Under mine samtaler med repræsentanterne for de indsatte blev der klaget over den mad der serveres i arresthuset ("Jyderup-maden").

Den ene af repræsentanterne oplyste at de indsatte var utilfredse med kvaliteten af maden, og at især den kolde frokost var meget kritisabel.

Under mine inspektioner den 26. og 27. august 2010 fik jeg serveret samme frokost som de indsatte (firerums-bakken).

Jeg har tidligere over for Direktoratet for Kriminalforsorgen rejst spørgsmål om tilberedningen af den kost der fremstilles i produktionskøkkenerne i Statsfængslet ved Sdr. Omme og i Statsfængslet i Jyderup.

I 2009 blev der indført en ny forplejningsordning for arresthusene. Den nye forplejningsordning er omtalt i kriminalforsorgens årsrapport for 2009 hvor følgende er anført:

"I september 2009 lød startskuddet til en kulinarisk revolution i de danske arresthuse. De indsatte får nu i stedet for den traditionelle 'mormormad' serveret en mere varieret og ernæringsrigtig kost, som er sammensat efter de officielle kostråd. Maden til de knapt 1000 indsatte tilberedes og nedfryses i kriminalforsorgens storkøkkener i fængslerne i henholdsvis Jyderup og Sønder Omme.

En arbejdsgruppe i kriminalforsorgen bestående af faguddannede kokke og andre ernæringseksperter har sammensat en månedsmenu på 28 forskellige retter og 14 pålægspakker ud fra nutidens smagsløg, viden om de indsatte foretrukne retter og den nyeste viden om ernæring. Den nye forplejningsordning er fleksibel og giver den enkelte indsatte mulighed for at til- eller fravælge retter. Ud over den åbenbare tilfredshed, denne mulighed giver den enkelte, medvirker den samtidig til at minimere svindet. Alle retter præsenteres med billeder og produktoplysninger på kriminalforsorgens indkøbsportal, hvor arresthusene bestiller maden til en uge adgangen".

I forbindelse med min inspektion af Arresthuset i Sønderborg den 23. oktober 2009 har jeg modtaget en kopi af Direktoratet for Kriminalforsorgens brev af 5. januar 2010 til talsmanden i Arresthuset i Sønderborg om forskellige forhold vedrørende forplejning. Direktoratet har i brevet bl.a. anført følgende:

"Som du sikkert har bemærket, er der sket en række ændringer i kostforplejningen siden september 2009. Årsagen til ændringerne er et ønske om at gøre forplejningen til indsatte i arresthusene mere tidssvarende og ernæringsmæssige korrekte. Det er indtil videre mest på den varme mad, der har været de største ændringer, men i begyndelsen af marts 2010 vil ændringerne slå igennem på den kolde mad, hvor produktionskøkkenerne vil gå over til at anvende en firerumsbakke, hvor pålægget er pyntet."

Jeg har i den endelige rapport om min inspektion af Arresthuset i Sønderborg bedt om oplysninger om erfaringerne indtil videre med den ændring der fra marts 2010 er sket med hensyn til den kolde forplejning. På den baggrund foretager jeg mig ikke mere vedrørende dette punkt.

Den anden af repræsentanterne for de indsatte oplyste at de portioner som de indsatte får, er for små, og at de indsatte ikke bliver mætte. Han oplyste at de indsatte har mulighed for at få ekstra rugbrød, men ikke eksempelvis kartofler, pasta og ris som ekstra tilbehør.

Jeg understregede under den efterfølgende samtale over for ledelsen vigtigheden af at de indsatte kan blive mætte af den mad som serveres. Ledelsen oplyste i den forbindelse at det bl.a. er muligt for de indsatte at få to portioner hvis andre indsatte har fravalgt maden.

Jeg går ud fra at de indsatte nu kan få ekstra tilbehør (kartofler, ris, pasta mv.) så det er muligt for de indsatte (også til aftensmad) at blive mætte.

Som nævnt har indsatte med adgang til stort fællesskab også mulighed for at benytte arresthusets køkken til madlavning.

Herudover fremgår det af arresthusets husorden at der fredag-søndag og på helligdage er mulighed for at købe pizza mv., og at der kan bestilles morgenbrød til søn- og helligdage.

3.5. Tv

Under min samtale med den ene af repræsentanterne for de indsatte oplyste han at der efter hans opfattelse burde være prisforskel på lejen af tv-apparater afhængigt af om ens celle har et gammelt tv-apparat eller et nyt fladskærms-tv.

Indsatte i arresthusene kan ikke få udleveret eget tv, men har i det omfang det er praktisk muligt, ret til at leje et tv til brug i eget opholdsrum, jf. § 5, stk. 1, nr. 1, og § 16, stk. 1, i genstandsbekendtgørelsen (nu bekendtgørelse nr. 1046 af 4. november 2009). Efter genstandsbekendtgørelsens § 18 skal prisen for bl.a. leje af tv fastsættes svarende til de direkte omkostninger ved anskaffelse, reparation, vedligeholdelse, vis-

se licensudgifter mv. Dette er uddybet i pkt. 36 i genstandsvejledningen (nu vejledning nr. 9856 af 5. november 2009).

Efter bekendtgørelsens § 19 kan direktoratet fastsætte maksimumspriser for udlejning og salg af genstande efter reglerne i dette kapitel. Direktoratet har i skrivelse nr. 9534 af 1. januar 2007 om tv-ordningen for indsatte i de lukkede fængsler og arresthusene fastsat en maksimumspris for leje af tv til 6 kr. om dagen.

Da det fremgår af arresthusets husorden at leje af tv er 6 kr. om dagen, har jeg ikke grundlag for at foretage mig mere i forbindelse med arresthusets pris for leje af tv-apparater, herunder det forhold at prisen er den samme for leje af gamle tv-apparater og nye fladskærms-tv.

Repræsentanten fremsatte også ønske om opdatering af arresthusets tv-pakke så de indsatte får adgang til flere kanaler.

Ledelsen oplyste under den efterfølgende samtale at ledelsen i øjeblikket overvejer muligheden for en større tv-pakke.

Jeg beder arresthuset om at oplyse om resultatet af disse overvejelser.

3.6. Indeklima

Under min samtale med den ene af repræsentanterne for de indsatte oplyste han at der kan blive meget varmt om sommeren i arresthuset, herunder i cellerne, og at de indsatte er tvunget til selv at købe bordventilatorer til cellen.

Vicearrestinspektøren oplyste under den efterfølgende samtale bl.a. at der i andre arresthuset havde været forsøg med at sætte film for vinduerne for at skærme for solen og på den måde undgå at cellerne bliver alt for varme. Arresthusets ledelse oplyste at ledelsen ville indhente oplysninger fra de andre arresthuse om deres erfaringer med forsøget.

Jeg beder arresthuset om at oplyse om arresthuset har indhentet oplysninger fra de andre arresthuse, og i bekræftende fald hvad disse oplysninger har givet anledning til.

3.7. Vask af indsattes private tøj

Følgende fremgår af arresthusets husorden:

"Der er mulighed for at få vasket sit tøj i Roskilde Arrest. Der er en vaskemand/kvinde til denne opgave.

Det betyder samtidig at det ikke selv er tilladt at benytte arresthusets vaskemaskine.

Vælger man at få vasket i Arresthuset sker dette på eget ansvar."

I forbindelse med min inspektion af Arresthuset i Haderslev den 6. juni 2001 udtalte direktoratet bl.a. følgende om erstatningsansvaret i forbindelse med vask af privates tøj:

"Direktoratet finder (...) at husordenens ordlyd bør ændres således, at det klart fremgår, at arresthuset over for den indsatte ikke har fraskrevet sig ansvaret for arresthusets/gangmandens eventuelle ansvarspådragende fejl. (...)"

Som det også fremgår af citatet fra direktoratets udtalelse dengang, havde direktoratet i forbindelse med en tidligere intern inspektion af Arresthuset i Haderslev oplyst arresthuset om at arresthuset "ikke kunne fraskrive sig ansvaret for gangmandens ansvarspådragende fejl."

På baggrund af det som direktoratet anførte i sagen om min inspektion af Arresthuset i Haderslev i 2001, hæfter Arresthuset i Roskilde således (ikke kun for egne, men) også for vaskemandens/kvindens eventuelle ansvarspådragende fejl.

Jeg henstiller til arresthuset at ændre formuleringen i husordenen i overensstemmelse med direktoratets tilkendegivelse i sagen om min inspektion af Arresthuset i Haderslev i 2001. Jeg beder om underretning om hvad der sker i anledning af min henstilling.

3.8. Andre forhold

Følgende fremgår af arresthusets husorden under afsnittet "Disciplinærstraf":

"Den indsatte kan jfr. straffuldbyrdelsesloven ikendes disciplinærstraf bl.a. i form af advarsel, bøde og strafcelle for overtrædelse af regler og bestemmelser fastsat af justitsministeriet eller bestemmelser fastsat af institutionens leder."

Jeg bemærker for en ordens skyld at der i straffuldbyrdelseslovens § 67 er opregnet 8 forhold som kan medføre ikendelse af en disciplinærstraf.

Jeg har hæftet mig ved at følgende fremgår af arresthusets husorden under afsnittet "Urinprøver":

"Alle indsatte kan pålægges at aflægge urinprøve for testning for indtagelse af ulovlige stoffer. Ved udgange skal der altid aflægges urinprøve. Ved positiv test ikendes disciplinærstraf."

Det fremgår af § 12 i udgangsbekendtgørelsen at der – ud over de betingelser der er nævnt i straffuldbyrdelseslovens § 48, stk. 2 – kan fastsættes andre vilkår som findes formålstjenlige for at undgå misbrug, herunder bl.a. at den indsatte afgiver urinprøve før og/eller efter udgangen. Der skal således foretages en konkret vurdering i de enkelte tilfælde af om der skal fastsættes vilkår om aflæggelse af urinprøve i forbindelse med udgang.

Jeg går på den baggrund ud fra at arresthuset vil ændre afsnittet om urinprøve så det i stedet fremgår at der "kan" fastsættes særvilkår om at en indsat skal afgive en urinprøve i forbindelse med udgang. Jeg beder arresthuset om at underrette mig om hvad der sker i den anledning.

Jeg har desuden hæftet mig ved at det i arresthusets husorden er anført at overtrædelser af regler fastsat under afsnittene "Medicin" og "Rygeregler for indsatte" medfører disciplinærstraf.

Der skal foretages en konkret vurdering i hvert enkelt tilfælde, og efter min opfattelse bør arresthuset også ændre afsnittene om urinprøver, medicin og rygeregler for indsatte så det også (som af det generelle afsnit om disciplinærstraf) i stedet fremgår at de indsatte "kan" ikendes en disciplinærstraf for overtrædelse af disse regler. Jeg går ud fra at arresthuset vil ændre dette, og beder arresthuset om at underrette mig om hvad der sker i den anledning.

4. Samtaler med indsatte

Jeg havde som nævnt under pkt. 1 ingen samtaler med indsatte ud over samtalerne med repræsentanterne for de indsatte.

5. Rapportgennemgang

Som anført ovenfor bad jeg under inspektionen om kopi af de seneste 10 sager forud for varslingen den 14. juli 2010 hvori arresthuset havde truffet afgørelse om disciplinærstraf, dog ikke sager fra før den 14. juli 2009. Dette gjaldt både sager efter § 6 og § 7 i disciplinærstrafbekendtgørelsen.

Jeg bad om alle akter, dvs. forhørsnotatet/forlægget, den underliggende rapport og eventuelt yderligere materiale der måtte være indgået i sagerne.

Hvis der i nogen af disse tilfælde havde været klaget over afgørelsen til direktoratet, bad jeg også om en kopi af direktoratets afgørelse i sagen.

Jeg modtog herefter 13 forhørssager, herunder 2 kopier af en sag med allokeringsnummer 0044. Forhørssagerne vedrører afgørelser truffet i perioden fra den 24. marts 2010 til den 28. juni 2010. Jeg modtog også 5 bødeforlægssager. Bødeforlægssagerne vedrører afgørelser truffet i perioden fra den 15. juli 2010 til den 19. august 2010. Da min anmodning kun omfattede 10 sager og ikke sager efter varslingen af inspektionen den 14. juli 2010, indgår de ældste af forhørssagerne og bødeforlægssagerne kun i min undersøgelse i det omfang de særligt måtte give mig anledning til bemærkninger.

Jeg har ikke modtaget de underliggende rapporter (som er gengivet i flere af sagerne).

Jeg har imidlertid ikke fundet grundlag for at bede om at de underliggende rapporter nu sendes til mig.

Jeg har heller ikke modtaget oplysning om hvorvidt der har været klaget over nogle af afgørelserne. Jeg går ud fra at det ikke er tilfældet.

Som nævnt modtog jeg 12 forskellige forhørssager og 5 bødeforlægssager. Alle sagerne har et allokeringsnummer, men der er ikke tale om fortløbende numre. Jeg har modtaget forhørssager med allokeringsnumrene 0025, 0028, 0030, 0033, 0034, 0038, 0040, 0041, 0042, 0043, 0044 og 0045. Bødeforlægssagerne har allokeringsnumrene 0046, 0047, 0050, 0051 og 0052.

Statsfængslet ved Sdr. Omme har i forbindelse med min inspektion dér i en udtalelse af 28. maj 2003 oplyst at allokeringsnummeret ikke er et nummer der relaterer sig til

fængslets forhørsprotokol, men et nummer som klientsystemet automatisk opretter ved oprettelsen af en sag.

Jeg har ikke fundet grundlag for at undersøge om sagerne med de mellemliggende allokeringnumre er disciplinærsager.

Ved min gennemgang af det modtagne materiale har jeg hverken taget stilling til grundlaget for den ikendte disciplinærstraf eller udmålingen af straffen. Jeg har navnlig haft opmærksomheden henledt på hvorvidt proceduren i forhold til de gældende regler er blevet fulgt.

5.1. Lidt om sagerne

Som nævnt gennemgår jeg som udgangspunkt kun de 10 nyeste forhørssager. 2 af sagerne handlede om indtagelse af euforiserende stoffer (hash), og en af de øvrige sager handlede om fund af en mobiltelefon. 4 af sagerne handlede om overtrædelse af interne regler. Den ene af de 4 sager handlede desuden om forsøg på indsmugling af et brev til en medindsat. 2 af sagerne handlede om vold begået mod en medindsat (sagerne omhandlede samme episode, men vedrører 2 forskellige indsatte). Jeg forstår at den sidste sag (allokeringsnummer 0045) handlede om et slagsmål mellem 2 indsatte.

Jeg beder arresthuset om at oplyse om der også er oprettet en disciplinærsag vedrørende den anden part i slagsmålet.

3 af sagerne endte med strafcelle i 5 dage, og 2 af de øvrige sager endte med strafcelle i henholdsvis 3 og 7 dage. Straffen bortfaldt dog i den ene af de 2 sager (strafcelle i 3 dage) på grund af overførsel til et statsfængsel. 3 af de øvrige sager endte med en bøde på 50 kr., og de sidste 2 sager endte med en advarsel.

Den indsattes status fremgår ikke af (nogen af) forhørsnotaterne. I 9 af sagerne er der ikke givet oplysning om en klagefrist i klagevejledningen, mens der i den sidste sag er givet en sådan oplysning. Jeg udleder heraf at 9 af sagerne vedrørte varetægtsarrestanter, og at en af sagerne vedrørte en afsoner.

I sagen om min inspektion den 7. oktober 2008 af Arresthuset i Svendborg har direktoratet oplyst at den indsattes status skal anføres i forhørsmodul i klientsystemet, men at det ikke kan ses af en udskrift af forhørsprotokollen.

Jeg går ud fra at arresthuset angiver den indsattes status i forhørsmodulet, og at det også er sket i de konkrete sager.

De 10 forhørssager vedrører afgørelser som er truffet i perioden fra den 27. april 2010 til den 28. juni 2010. Rapporterne omfatter 8 indsatte.

5.2. Retsgrundlaget

Reglerne om disciplinærstraf over for afsonere findes i straffuldbyrdelseslovens kapitel 11 (§§ 67 ff). Efter lovens § 70, stk. 3, og § 72 fastsætter justitsministeren nærmere regler om henholdsvis udståelse af strafcelle og behandlingen af disciplinærsager. Sådanne regler er fastsat i bekendtgørelse nr. 385 af 17. maj 2001 om udståelse af strafcelle, anvendelse af forhørs-celle og behandlingen af disciplinærsager i fængsler og arresthuse (disciplinærstrafbekendtgørelsen). Direktoratet for Kriminalforsorgen har i tilknytning hertil udstedt en vejledning nr. 70 af 5. juli 2002 om behandling af sager om disciplinærstraf, konfiskation og modregning af erstatningsbeløb (disciplinærstrafvejledningen).

For så vidt angår varetægtsarrestanter findes hjemlen til ikendelse af disciplinærstraf i retsplejelovens § 775, stk. 1, men ellers finder reglerne for afsonere i straffuldbyrdelsesloven og disciplinærstrafbekendtgørelsen tilsvarende anvendelse, jf. varetægtsbekendtgørelsens § 92 og disciplinærbekendtgørelsens § 1, stk. 2. Varetægtsarrestanter kan dog højst ikendes strafcelle i to uger, jf. retsplejelovens § 775, stk. 1.

En sag om et disciplinært forhold kan føre til at der – ud over (eller i stedet for) disciplinærstraf – træffes afgørelse om andre reaktioner. Der er i 2 af sagerne truffet afgørelse om anbringelse af den indsatte i forhørs-celle forud for afholdelsen af forhøret.

I forbindelse med en disciplinærsag kan der træffes afgørelse om konfiskation eller modregning af erstatning, jf. vejledningens pkt. 12. Sager om det behandles efter reglerne om behandlingen af disciplinærsager, jf. samme punkt og §§ 1 og 3 i henholdsvis bekendtgørelse nr. 386 af 17. maj 2001 om behandlingen af sager om konfiskation i kriminalforsorgens institutioner og bekendtgørelse nr. 387 af samme dato om behandlingen af sager om modregning af erstatningsbeløb over for indsatte i kriminalforsorgens institutioner. Reglerne er dog ikke til hinder for at inddrage genstande med den indsattes samtykke, jf. vejledningens pkt. 15. Der gælder særlige regler i forhold til varetægtsarrestanter, jf. vejledningens pkt. 14 og 17.

5.3. Betingelser

Straffuldbyrdelseslovens § 67 indeholder en opremsning af i hvilke tilfælde en indsat kan ikendes en disciplinærstraf. Det kan ske ved overtrædelse af lovens § 32 (om manglende efterkommelse af personalets anvisninger mv.) (nr. 1), ved udeblivelse, undvigelse eller forsøg herpå (nr. 2), ved tilsidesættelse af beskæftigelsespligten efter § 38, stk. 1 (nr. 3), ved nægtelse af afgivelse af urinprøve efter § 60 a (nr. 4), ved indtagelse af alkohol, euforiserende stoffer eller andre stoffer der er forbudt efter den almindelige lovgivning (nr. 5), ved overtrædelse af straffelovgivningen når overtrædelsen tillige indebærer en selvstændig krænkelse af orden eller sikkerhed i institutionen (nr. 6), ved overtrædelse af regler fastsat af justitsministeren når det i reglerne er bestemt at overtrædelse kan medføre disciplinærstraf (nr. 7), og ved overtrædelse af regler fastsat af institutionens leder når det i reglerne er bestemt at overtrædelse kan medføre disciplinærstraf (nr. 8).

For så vidt angår regler fastsat af institutionens leder, har jeg som tidligere nævnt modtaget arresthusets husorden af 1. marts 2010. I husordenen er der et afsnit hvor det bl.a. er anført at overtrædelse af regler og bestemmelser fastsat af institutionens leder, kan medføre disciplinærstraf.

5.4. Sagsbehandlingsregler

§§ 6, 7 og 8 i disciplinærstrafbekendtgørelsen har følgende indhold:

”§ 6. I disciplinærsager, hvor der alene er tale om at anvende advarsel eller bøde, kan sagen behandles, uden at den indsatte er til stede, hvis overtrædelsen umiddelbart har kunnet konstateres, eller hvis sagens omstændigheder i øvrigt må anses for fuldt klarlagt. Det er endvidere en forudsætning for at behandle sagen, uden at den indsatte er til stede, at den pågældende ikke ønsker at udtale sig i sagen.

Stk. 2. Den indsatte skal skriftligt underrettes om,

- 1) hvilken afgørelse institutionen agter at træffe, og
- 2) at de pågældende har adgang til at udtale sig i sagen.

§ 7. I andre disciplinærsager skal den indsatte gøres bekendt med, hvad der er indberettet, og i hovedtræk orienteres om, hvad der måtte være fremkommet under eventuelle afhøringer. Den indsatte skal have adgang til at udtale sig i sagen.

Stk. 2. Afgørelsen skal træffes, mens den indsatte er til stede.

Stk. 3. Alle afhøringer skal overværes af en af institutionens ansatte.

Stk. 4. Ved forhørets begyndelse skal den indsatte orienteres om sine rettigheder i forbindelse med sagens behandling, herunder

- 1) retten til på ethvert tidspunkt af sagens behandling at lade sig bistå af andre, jf. forvaltningslovens § 8,
- 2) retten til aktindsigt i de dokumenter, der ligger til grund for forhøret, jf. forvaltningslovens kapitel 4,
- 3) retten til at udtale sig, før der træffes afgørelse, og at dette ikke medfører nogen pligt for den indsatte til at udtale sig,
- 4) retten til ikke at godkende gengivelsen af sin forklaring, jf. § 8, stk. 5, 5. pkt., og
- 5) retten til efter anmodning at få udleveret en kopi af det i medfør af § 8 udarbejdede notat, jf. § 9.

Stk. 5. Hvis den indsatte ikke ønsker at være til stede, kan disciplinærsagen gennemføres uden den pågældendes tilstedeværelse. § 6, stk. 2, finder tilsvarende anvendelse.

§ 8. Der skal gøres notat om disciplinærsagens behandling i en særlig protokol.

Stk. 2. Notatet skal indeholde

- 1) en gengivelse af, hvad der er indberettet,
- 2) oplysning om, hvilke bestemmelser der er overtrådt,
- 3) oplysning om afgørelsen,
- 4) oplysning om dato og klokkeslæt for, hvornår afgørelsen er med delt den indsatte,
- 5) oplysning om, at den indsatte er orienteret om muligheden for at klage til justitsministeren, og
- 6) oplysning om, hvornår fristen for at indgive klage udløber, jf. straffuldbydelseslovens § 111, stk. 2.

Stk. 3. Hvis der er tale om en afgørelse, der er omfattet af straffuldbydelseslovens § 112, skal notatet desuden indeholde oplysning om, at den indsatte er orienteret om muligheden for at kræve den endelige administrative afgørelse indbragt for retten til prøvelse.

Stk. 4. Ved behandling af disciplinærsager efter § 6 skal det udover det i stk. 2 nævnte fremgå af notatet, at den indsatte skriftligt er underrettet om, hvilken afgørelse institutionen agter at træffe, og at den pågældende har adgang til at udtale sig, jf. § 6, stk. 2.

Stk. 5. Ved behandling af disciplinærsager efter § 7 skal notatet udover det i stk. 2 nævnte indeholde en gengivelse af de afgivne forklaringer, som skal protokolles, mens den, der afgiver forklaring, er til stede. Notatet skal endvidere indeholde nærmere oplysning om, på hvilket grundlag afgørelsen er truffet. Videre skal notatet indeholde oplysninger om eventuelle begrænsninger i retten til på ethvert

tidspunkt af sagens behandling at lade sig bistå af andre og i retten til aktindsigt, jf. § 7, stk. 4, nr. 1 og 2. Endelig skal notatet indeholde en begrundelse, der opfylder kravene i forvaltningslovens § 24. Notatet skal søges affattet sådan, at det kan godkendes af den pågældende. Det skal fremgå af notatet, om den indsatte har godkendt det. Hvis den indsatte ikke har ønsket at være til stede under forhøret, skal dette endvidere fremgå af notatet.”

Selv om disciplinærstrafbekendtgørelsens § 6 udtrykkeligt kun nævner sager om advarsel eller bøde, kan sager om konfiskation og modregning af erstatningsbeløb normalt også behandles efter fremgangsmåden i denne bestemmelse hvis der er tale om genstande eller penge hvis værdi ikke overstiger det almindelige vederlag der udbetales for en uges beskæftigelse, jf. disciplinærstrafvejledningens pkt. 12.

Jeg har som nævnt modtaget 5 sager som er omfattet af § 6, men de indgår som også nævnt kun i min undersøgelse i det omfang de særligt måtte give anledning til bemærkninger.

5.5. Begrundelse og notatpligt

Som det fremgår, skal det notat der udfærdiges, bl.a. indeholde en gengivelse af hvad der er indberettet. Der skal, som det fremgår af disciplinærstrafvejledningens pkt. 9, første pind, foretages en selvstændig gengivelse af det indberettede i notatet.

I 3 af bødeforlægssagerne er der under sagsfremstilling blot anført ”Hash (Erkender)”. Under min inspektion den 23. oktober 2009 af Arresthuset i Sønderborg oplyste arrestforvareren at det ikke er muligt at printe ud fra rusmiddelmodulet, men at ordlyden heri i et konkret tilfælde var kopieret over i forhørsnotatet.

Det burde efter min opfattelse mere præcist være fremgået af bødeforlæggene hvad forseelsen bestod i, herunder med angivelse af dato for indberetningen (analyseresultatet). Jeg går ud fra at arresthuset fremover er opmærksom på at anføre det, f.eks. ved at kopiere ordlyden fra rusmiddelmodulet eller andet over i notatet i disciplinærsagen.

Der er i alle 10 forhørssager en gengivelse af det indberettede i notatet. I 5 af sagerne fremgår det at notatet ikke er oprettet samme dag som indberetningen er foretaget. I de andre 5 sager fremgår det derimod ikke om notatet er oprettet samme dag som indberetningen er foretaget.

Af 3 af de bødeforlæg som jeg har modtaget, fremgår det heller ikke om notatet er oprettet samme dag som indberetningen er foretaget.

I disciplinærstrafvejledningens pkt. 10 er der fastsat yderligere krav til indholdet af den protokol der skal udfærdiges efter bekendtgørelsens § 8, stk. 1. Selvom pkt. 10 findes i et afsnit med overskriften "Forhørsprotokol", gælder de krav som fremgår af dette afsnit, også for sager der behandles efter disciplinærstrafbekendtgørelsens § 6. Jeg henviser til opfølgingsrapport nr. 1 i sagen om min inspektion i oktober 2001 af Arresthuset i Slagelse.

Det fremgår bl.a. af pkt. 10 at datoen for indberetningen "tydeligt" skal fremgå af protokollen.

Da det fremgår af vejledningens pkt. 10 at datoen for indberetningen "tydeligt" skal fremgå af protokollen, går jeg ud fra at arresthuset (også for sager omfattet af § 6) fremover er opmærksom på at angive det.

Det notat der skal udfærdiges, skal også angive hvad der anses for bevist og ikke bevist og hvad der i forbindelse med bevisbedømmelsen er lagt vægt på, jf. pkt. 9, 2. og 3. pind i vejledningen.

I alle tilfælde er forhørsprotokollens felt med overskriften "bevisbedømmelse" udfyldt. Den indsatte har i 6 tilfælde erkendt det disciplinære forhold, og der er under overskriften "bevisbedømmelse" henvist hertil eller til den indsattes forklaring hvoraf det fremgår.

Den indsattes erkendelse indebærer at der ikke skal foretages en nærmere bevisførelse, men der skal fortsat ske en bevisbedømmelse. Det er dog tilstrækkeligt at henvise til at den indsatte har erkendt det disciplinære forhold.

2 af sagerne (allokeringsnumrene 0033 og 0034) handlede om den samme episode om vold begået mod en anden indsat. Det fremgår at de indsatte bestred forholdet, men de pågældende blev hver idømt 5 dages straffecelle. I feltet "bevisbedømmelse" er der henvist til rapportens ordlyd samt mærker/fysiske skader efter slag på den forurettede.

Da det som nævnt ovenfor skal fremgå hvad der konkret i bevisbedømmelsen er lagt vægt på, burde arresthuset i bevisbedømmelsen nærmere have anført hvorfor den indsattes forklaring er forkastet. Efter min opfattelse er det ikke tilstrækkeligt at arresthuset i de konkrete sager på en overordnet måde har henvist til indholdet af en rapport samt til mærker/fysiske skader efter slag på den forurettede. Jeg har dog ikke grundlag for at udtale at bevisbedømmelsernes udfald er forkert.

I den sag som handlede om fund af en mobiltelefon i en celle, nægtede den indsatte at mobiltelefonen tilhørte ham. I feltet "bevisbedømmelse" er følgende anført "Fund af mobiltelefon i indsattes celle samt rapport".

Jeg går ud fra at forhørslederen ved den trufne afgørelse har lagt til grund at den indsatte var ansvarlig for at mobiltelefonen blev fundet i hans celle.

Jeg har ingen bemærkninger til at de indsatte anses for ansvarlige for fund af ulovlige effekter på deres celler, og at bevisbyrden i sådanne sager derfor vendes om. Da den indsatte benægtede at mobiltelefonen tilhørte ham, burde det være fremgået af bevisbedømmelsen at der var lagt vægt på at de indsatte som udgangspunkt er ansvarlige for fund i deres celler.

I sagen med allokeringnummer 0041 fremgår det at den indsatte nægtede at han havde skrevet det meste af det som stod på væggene i sin celle. Arresthuset har i feltet "bevisbedømmelse" henvist til rapporten samt indsattes forklaring. Arresthuset har i øvrigt anført at der ingen oplysninger er om cellens stand før indsattes indflytning. Den indsatte blev ikendt en advarsel.

Jeg går ud fra at den indsatte (kun) blev ikendt en advarsel fordi det ikke kunne bevises at han havde skrevet alt det som stod på væggene i cellen uden oplysninger om cellens stand før indsattes indflytning. Jeg går således ud fra at der er tale om en delvis frifindelse. Det burde efter min opfattelse være fremgået tydeligt af bevisbedømmelsen hvad der blev anset for bevist og ikke bevist, jf. pkt. 9 i disciplinærstrafvejledningen.

Jeg beder i den forbindelse arresthuset om at overveje om den konkrete sag giver anledning til at indføre en ordning med udarbejdelse af mangellister i forbindelse med de indsattes indflytninger i cellerne. Jeg beder om underretning om resultatet af arresthusets overvejelse.

Notatet skal også indeholde oplysning om hvilke bestemmelser der anses for overtrådt. Der skal, som det fremgår af disciplinærstrafvejledningens pkt. 9, pind 4, angives en præcis henvisning til paragraf mv.

I 4 af sagerne blev den indsatte sigtet for "overtrædelse af straffuldbyrdelseslovens § 67, nr. 6, overtrædelse af straffelovgivningen".

Straffuldbyrdelseslovens § 67, nr. 6, indeholder ikke et gerningsindhold der kan overtrædes, men kun hjemlen for at ikende disciplinærstraf for overtrædelse af straffelovgivningen (når overtrædelsen også indebærer en selvstændig krænkelse af orden eller sikkerhed i institutionen).

Arresthuset burde derfor også have henvist til den regel i straffelovgivningen der blev anset for overtrådt.

I den sag der handlede om besiddelse af mobiltelefon, er der henvist til straffuldbyrdelseslovens § 67, nr. 7 (overtrædelse af regler fastsat af justitsministeren), jf. genstandsbekendtgørelsens § 35, stk. 2, jf. § 2, stk. 1, nr. 11. Efter den nævnte bestemmelse i genstandsbekendtgørelsens § 2, stk. 1, nr. 11, må de indsatte ikke medtage, besidde eller råde over bl.a. en mobiltelefon.

Det har siden juli 2007 været strafbart for de indsatte i arresthusene og de lukkede fængsler (uretmæssigt) at besidde en mobiltelefon, jf. (den nye bestemmelse i) straffelovens § 124, stk. 4, der blev indsat i straffeloven ved lov nr. 527 af 6. juni 2007.

I direktoratets notat om direktoratets interne inspektion af Arresthuset i Assens den 7. november 2002 omtalte direktoratet bl.a. grænsedragningen mellem straffuldbyrdelseslovens § 67, nr. 6 (som dengang var nr. 4) og nr. 7 (som dengang var nr. 5), jf. reglerne i genstandsbekendtgørelsen, for så vidt angår sager om overtrædelse af lov om euforiserende stoffer. Direktoratet skrev følgende:

"Grænsedragningen mellem § 67, nr. 4 og § 67, nr. 5, jf. reglerne i genstandsbekendtgørelsen, ved lov om euforiserende stoffer, volder erfaringsmæssigt vanskeligheder. Det kan som huskeregel anbefales at anvende § 67, nr. 4, jf. lov om euforiserende stoffer i de tilfælde hvor der foretages politianmeldelse, og dermed reservere anvendelsen af § 67, nr. 5, jf. genstandsbekendtgørelsen til de tilfælde, hvor sagen alene forfølges disciplinært."

Da besiddelse af en mobiltelefon som nævnt er strafbart, og der også i de konkrete tilfælde skete politianmeldelse, kunne der også have været henvist til § 67, nr. 6, jf. straffelovens § 124, stk. 4, i de konkrete tilfælde. På baggrund af det som direktoratet anførte i sagen om direktoratets interne inspektion af Arresthuset i Assens, bør der henvises til § 67, nr. 6, jf. den relevante bestemmelse i straffelovgivningen, når der straffes disciplinært for strafbare forhold der også politianmeldes.

Det elektroniske forhørsnotat indeholder et felt til angivelse af "Begrundelse". I sagen om min inspektion af institutionen for frihedsberøvede asylansøgere i Sandholm (nu Ellebæk) oplyste direktoratet at dette felt skal anvendes til at begrunde strafudmålingen i den konkrete sag. Direktoratet oplyste endvidere at dette sker ved henvisning til normalreaktionerne på området. Hvis sanktionen afviger fra normalreaktionerne, anføres også de relevante formildende eller skærpende omstændigheder (jf. også resultatkontrakten mellem direktoratet og arresthuset). I sagen noterede ombudsmanden sig det oplyste.

Feltet "Begrundelse" er udfyldt i 3 tilfælde. I 2 af sagerne er der henvist til normalreaktionerne for arresthuse. Der var i begge tilfælde tale om en skærpelse i forhold til normalreaktionerne. I det sidste tilfælde (allokeringsnummer 0030) er der anført "Indsmugling af brev sidestilles med brug af mobiltelefon samt igen truende holdning overfor personalet." Den indsatte blev idømt 7 dages strafcelle.

Jeg beder om at få oplyst om disciplinærstraffen i sagen med allokeringsnummer 0030 ligger inden for normalreaktionsområdet.

Jeg beder desuden om direktoratets bemærkninger til det anførte om at "indsmugling af brev sidestilles med brug af mobiltelefon".

Det er beklageligt at feltet "Begrundelse" ikke er udfyldt i 7 af de 10 forhørsnotater.

I forbindelse med min inspektion af Arresthuset i Sønderborg den 23. oktober 2009 modtog jeg skemaet "Vejledende normalreaktioner i disciplinærsager" for arresthuse i Syd- og Sønderjylland og på Fyn som arrestinspektøren har udarbejdet den 1. juli 2008.

Jeg har i rapporten om min inspektion af Arresthuset i Holbæk (dagen før min inspektion af Arresthuset i Roskilde) bedt om at modtage en kopi af det normalreaktions-skema der gælder for arresthusene på Sjælland, Lolland, Falster og Bornholm.

5.6. Politianmeldelse

Den 1. juli 2004 trådte lov nr. 445 af 9. juni 2004 om ændring af lov om euforiserende stoffer og straffuldbyrdsloven i kraft. Ved denne ændringslov skete der bl.a. en skærpelse af sanktionerne for besiddelse af ulovlige euforiserende stoffer mv. Direktoratet for Kriminalforsorgen udsendte den 28. juli 2004 en skrivelse (nr. 69) til kriminalforsorgens institutioner om denne lovændring. Det er heri anført at det i bemærkningerne til lovforslaget (Folketingstidende 2003/2004, lovforslag L 175) er forudsat at der fremover skal ske anmeldelse til politiet af ethvert fund af euforiserende stoffer, herunder hash. Som tidligere skal der også tages stilling til en eventuel disciplinær reaktion.

I sagen om min inspektion af Arresthuset i Assens i 2008 gjorde direktoratet Arrestinspektøren for Syd- og Sønderjylland og Fyn opmærksom på at ethvert fund af euforiserende stoffer, herunder hashblandinger, bør overdrages til politiet sammen med politianmeldelsen.

Når der indgives politianmeldelse, skal politiet orienteres om udfaldet af disciplinærsagen, jf. vejledningens pkt. 11, 3. afsnit. Den indsatte skal desuden orienteres om politianmeldelsen, og der skal gøres notat om det, enten i indsattes personjournal eller i den særlige protokol, jf. pkt. 11, 5. afsnit, i disciplinærstrafvejledningen.

I en af bødeforlæggssagerne, hvor der bl.a. blev fundet hash, ses der ikke at være indgivet politianmeldelse. Det drejer sig om sagen med allokeringsnummer 0047.

Jeg beder arresthuset om at oplyse om der i denne sag blev indgivet politianmeldelse. Hvis det er tilfældet, beder jeg også om at få oplyst om politiet i den forbindelse blev orienteret om udfaldet af disciplinærsagen, jf. pkt. 11, 3. afsnit, i disciplinærstrafvejledningen, om den indsatte blev orienteret, og om der i så fald er gjort notat om orienteringen af den indsatte i den indsattes personjournal.

Jeg går desuden ud fra at arresthuset er opmærksom på at euforiserende stoffer skal afleveres til politiet, jf. § 3, stk. 1, i cirkulære nr. 92 af 16. maj 2001 om behandlingen af sager om konfiskation i kriminalforsorgens institutioner.

5.7. Kompetence

Institutionens leder eller den der bemyndiges hertil, har kompetencen til at ikende en indsat disciplinærstraf, jf. straffuldbyrdelseslovens § 67.

Direktoratet for Kriminalforsorgen har i en vejledning (nr. 11991 af 29. juni 2001) fastsat nærmere regler om adgangen til intern delegation i kriminalforsorgens institutioner. Af vejledningens pkt. 10 fremgår det bl.a. at de lokale kompetenceforhold og arbejdsgange bør være fastsat udtrykkeligt i lokale regler i de tilfælde hvor kompetencen er henlagt til institutionens leder eller den der bemyndiges dertil.

Det fremgår ikke af husordenen af 1. marts 2010 eller af andet materiale som jeg har modtaget, om der er udfærdiget interne kompetenceregler.

I sagen om min inspektion af Arresthuset i Køge den 27. april 2010 har jeg bedt om at få oplyst om arrestinspektøren har udfærdiget sådanne lokale regler om kompetencen, og jeg har i givet fald bedt om at modtage kopi af disse regler.

Afgørelserne om ikendelse af disciplinærstraf er i 7 af de 10 forhørssager truffet af souschefen. I de øvrige 3 sager er afgørelsen truffet af overvagtmasteren.

Medmindre det fremgår af de kompetenceregler som jeg har spurgt til i sagen om min inspektion af Arresthuset i Køge, beder jeg om at få oplyst om souschefen og fængselsbetjentene havde kompetence til at behandle sagerne.

Det fremgår også af vejledningen at de lokale regler bør indeholde nogle arbejdsgange som gør det muligt for institutionens leder effektivt at udøve sine styrings- og instruktionsbeføjelser. I pkt. 7 er det endvidere anført at institutionens ledelse ved delegation af kompetencen bør inddrages under behandlingen af en sag hvis den konkrete sag giver anledning til særlig tvivl. Det kan f.eks. være i tilfælde af tvivl om hvad der kan anses som bevist, eller om hvilke bestemmelser der kan anses for overtrådt, jf. også disciplinærstrafvejledningens pkt. 2.

Ifølge arresthusets resultatkontrakt med direktoratet skal arrestinspektøren foretage stikprøvevis kontrol af brugen af forhørsprotokollen og normalreaktionsskemaet.

Jeg har i sagen om min inspektion af Arresthuset i Holbæk bedt om at få nærmere oplysninger om hvordan Arrestinspektøren for Sjælland, Lolland, Falster og Bornholm foretager sin stikprøvekontrol af disciplinærsagerne mv. i arresthusene i området.

Opfølgning

Jeg beder om at arresthuset og arrestinspektøren sender de oplysninger mv. som jeg har bedt om, tilbage gennem Direktoratet for Kriminalforsorgen, som jeg også beder om en udtalelse.

Underretning

Denne rapport sendes til Arresthuset i Roskilde, Arrestinspektøren for Sjælland, Lolland, Falster og Bornholm, Direktoratet for Kriminalforsorgen, Folketingets Retsudvalg og de indsatte i arresthuset.

Lenart Frandsen
Inspektionschef